

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

**НАСТАВНА ПРОГРАМА
ЗА ПОЛАГАЊЕ НА СТРУЧЕН ИСПИТ ЗА ВРШЕЊЕ
ОСИГУРИТЕЛНО БРОКЕРСКИ РАБОТИ**

Скопје, 06.02.2015 година

СОДРЖИНА:

I. МОДУЛ 1: ОСНОВИ НА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК И ОСИГУРУВАЊЕ	3
II. МОДУЛ 2: ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА ОД ОБЛАСТА НА ОСИГУРУВАЊЕТО	3
III. МОДУЛ 3: ТРГОВСКО И ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО	4
IV. МОДУЛ 4: ПОСРЕДУВАЊЕ И ЕТИЧКИ КОДЕКС.....	5
V. МОДУЛ 5: ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ	6
VI. МОДУЛ 6: НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ.....	7
VII. МОДУЛ 7: ФИНАНСИСКИ АСПЕКТИ НА РАБОТЕЊЕТО.....	8
VIII. МОДУЛ 8: СНИМАЊЕ НА РИЗИК И ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ШТЕТИ.....	9
IX. МОДУЛ 9: РЕОСИГУРУВАЊЕ	9
X. МЕТОДОЛОГИЈА НА ОБУКА	10
XI. МЕТОДОЛОГИЈА НА ПОЛАГАЊЕ НА ИСПИТ	10

Наставната програма за полагање на стручен испит за вршење осигурително брокерски работи содржи 9 подрачја – модули и тоа:

I. МОДУЛ 1: ОСНОВИ НА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК И ОСИГУРУВАЊЕ

I.1 СОДРЖИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ:

1. Поим и дефиниција на ризикот

2. Степен на ризик

- 2.1. Разликување на поимите ризик, опасност и хазард
- 2.2. Класификација на ризикот
- 2.3. Методи за справување со ризикот

3. Природата и функционирањето на осигурувањето

- 3.1. Осигурување дефинирано од гледна точка на поединецот
- 3.2. Намалување на ризикот со здружување

4. Елементи на осигурлив ризик

5. Функции на осигурителите

- 5.1. Пресметување на тарифата
- 5.2. „Производство“
- 5.3. Преземање ризик
- 5.4. Процена на штети
- 5.5. Функцијата инвестирање

I.2 ФОНД НА НАСТАВНИ ЧАСОВИ ЗА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ: 3 наставни часа.

I.3 ЛИТЕРАТУРА: Прирачник за подготвување стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

II. МОДУЛ 2: ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА ОД ОБЛАСТА НА ОСИГУРУВАЊЕТО

II.1 СОДРЖИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ:

1. Основни законски одредби за осигурувањето

- 1.1. Право на осигурување
- 1.2. Друштва за осигурување
- 1.3. Работи на осигурување и работи на реосигурување
- 1.4. Класи на осигурување
- 1.5. Активности на друштвата за осигурување
- 1.6. Вршење работи на осигурување

2. Друштво за осигурување

- 2.1. Акционери на друштво за осигурување
- 2.2. Акционерски капитал
- 2.3. Учество и квалификувано учество

3. Орган на управување и надзорен орган на друштвото за осигурување

- 3.1. Услови за вршење на функција член на органот на управување во друштвото за осигурување
- 3.2. Согласност за вршење на функција член на орган на управување 48
- 3.3. Одговорности на членовите на органот на управување на друштвото за осигурување
- 3.4. Известување до надзорниот орган
- 3.5. Повлекување на согласност за вршење на функција член на орган на управување

3.6. Надлежности на надзорниот орган во друштвото за осигурување

4. Услови на полиси и известувања на осигурениците

4.1. Договори за осигурување и општи услови на полиси

4.2. Известување на осигурениците при склучување на договори за осигурување

4.3. Известување на осигурениците во текот на периодот на важење на договорот за осигурување

5. Општи одредби за управување со ризик

6. Агенција за супервизија на осигурувањето

6.1. Статус на Агенцијата за супервизија на осигурувањето

6.2. Надлежности на Агенцијата за супервизија на осигурување

6.3. Статут на Агенцијата

6.4. Орган на Агенцијата за супервизија на осигурување

6.5. Надлежности на Советот на експерти

7. Мерки на супервизија

7.1. Отстранување на незаконитостите и наредба за отстранување на незаконитостите

7.2. Супервизија на други субјекти

7.3. Постапка за донесување решенија од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување

8. Казнени одредби

II.2 ФОНД НА НАСТАВНИ ЧАСОВИ ЗА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ: 3 наставни часа.

II.3 ЛИТЕРАТУРА: Прирачник за подготвување стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

III. МОДУЛ 3: ТРГОВСКО И ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО

III.1 СОДРЖИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ:

ЗАКОН ЗА ТРГОВСКИТЕ ДРУШТВА - ЗТД

1. Трговец според дејноста

1.1. Трговец-поединец

2. Заеднички одредби за трговските друштва

2.1. Основна главнина, удели и акции, содружници и акционери

2.2. Договор за друштвото, односно статут на друштвото

2.3. Друштвото како правно лице

2.4. Подружница

3. Форми на трговски друштва

3.1. Јавно трговско друштво - ЈТД

3.2. Командитно друштво

3.3. Друштво со ограничена одговорност - ДОО

3.4. Акционерско друштво – АД

3.5. Командитно друштво со акции

4. Водење на сметководството во трговските друштва

5. Годишна сметка и финансиски извештаи

6. ЗАКОН ЗА ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ - Склучување на договорот за осигурување

6.1. Правна природа на договорот за осигурување

7. Предмет на договорот за осигурување

8. Склучување на договорот за осигурување

8.1. Понуда за склучување на договор за осигурување

8.2. Време на склучување на договорот за осигурување

8.3. Место на склучување на договорот за осигурување

9. Полиса на осигурувањето

10. Листа на покритието

11. Што треба да содржи договорот за осигурување

12. Права и обврски на договорните страни кај договорот за осигурување

12.1. Обврски на осигурувачот

13. Обврски на осигуреникот, односно на договарачот на осигурувањето

13.1. Обврски на осигуреникот во моментот на склучувањето на договорот

14. Застареност кај договорите за осигурување

15. Осигурителни измами

15.1. Осигурителни деликти

15.2. Општо за измамите во осигурувањето

15.3. Видови измами во осигурувањето

15.4. Индикатори на сомнителни трансакции во друштвата за осигурување

15.5. Осигурителни кривични дела

16. Некои видови осигурителни измами

16.1. Поморски измами

16.2. Измами со надосигурување

16.3. Измами кај сообраќајните незгоди

16.4. Измами во осигурувањето имот

16.5. Измами кај животното осигурување

16.6. Измами во осигурувањето на моторни возила

16.7. Измами со „кражби“ на автомобили

III.2 ФОНД НА НАСТАВНИ ЧАСОВИ ЗА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ: 3 наставни часа.

III.3 ЛИТЕРАТУРА: Прирачник за подготвување стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

IV. МОДУЛ 4: ПОСРЕДУВАЊЕ И ЕТИЧКИ КОДЕКС

IV.1 СОДРЖИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ:

Застапување во осигурувањето

Осигурително брокерски работи

1. **Организација на дистрибуцијата во осигурувањето**
2. **Традиционални канали на дистрибуција**
  - 2.1. Директен канал на дистрибуција
  - 2.2. Дистрибутивен канал преку застапници во осигурувањето - агенти
  - 2.3. Дистрибутивен канал преку осигурителни брокери
3. **Појава на нови дистрибутивни канали**
  - 3.1. Банкоосигурување
  - 3.2. Интернет-дистрибуција
4. **Управување и односи во каналите на дистрибуција**
5. **Законски определби кои го регулираат брокерското работење**
6. **Етика и кодекси на однесување во осигурувањето**

IV.2 ФОНД НА НАСТАВНИ ЧАСОВИ ЗА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ: 3 наставни часа.

IV.3 ЛИТЕРАТУРА: Прирачник за подготвување стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

V. МОДУЛ 5: ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ

V.1 СОДРЖИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ:

1. Суштина и видови на осигурувањето на живот

- 1.1. Осигурување на живот - поим и улога
- 1.2. Основни карактеристики на осигурување на живот
- 1.3. Техничка основа на осигурување на живот
- 1.4. Премија - ризико и штедна премија

2. Детерминанти на осигурување на живот

- 2.1. Висината на националниот доход 170
- 2.2. Развиеност на социјалното осигурување
- 2.3. Монетарна стабилност
- 2.4. Други детерминанти
- 2.5. Склучување договор за осигурување
- 2.6. Начин на договарање на осигурувањето
- 2.7. Способност за осигурување
- 2.8. Траење на осигурувањето

3. Видови на осигурување на живот

- 3.1. Доживотно осигурување во случај на смрт
- 3.2. Осигурување во случај на смрт – ризико осигурување
- 3.3. Осигурување на капитал во случај на доживување
- 3.4. Мешовито осигурување (во случај на смрт и доживување)
- 3.5. Осигурување на живот на одреден рок (terme fixe)
- 3.6. Осигурување на лична рента
- 3.7. Кредитно осигурување на живот
- 3.8. Пресметка на премија

4. Параметри кои влијаат на производите на осигурувањето на живот

- 4.1. Притисок на нов производ
- 4.2. Смртност
- 4.3. Откажувања
- 4.4. Откупни вредности
- 4.5. Капитализација и промена на договорот
- 4.6. Опции и гаранции

5. Математички резерви

- 5.1. Дефиниција

V.2 ФОНД НА НАСТАВНИ ЧАСОВИ ЗА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ: 3 наставни часа.

V.3 ЛИТЕРАТУРА: Прирачник за подготвување стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

VI. МОДУЛ 6: НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ

VI.1 СОДРЖИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ:

1. Осигурување од последици од несреќен случај-незгода
2. Здравствено осигурување
  - 2.1. Осигурување на критични болести
3. Осигурување на моторни возила, шински возила, воздухоплови и пловни објекти (каска) 200
4. Осигурување на стока во транспорт (карго) 2
  - 4.1. Пријава за осигурување
  - 4.2. Полиса за осигурување
  - 4.3. Осигурен предмет
  - 4.4. Транспортни ризици
  - 4.5. Осигурено патување
  - 4.6. Осигурено време
  - 4.7. Штети
  - 4.8. Ограничување на одговорноста на осигурителот во однос на штети
5. Осигурување на имот од пожар и некои други опасности
6. Други осигурувања на имот
  - 6.1. Осигурување од земјотрес
  - 6.2. Осигурување на домаќинства
  - 6.3. Осигурување на градби и монтажа
7. Осигурување на сопствениците на моторни возила од одговорност за штети предизвикани на трети лица
  - 7.1. Комисија за осигурување од автомобилска одговорност
  - 7.2. Договор за осигурување од автомобилска одговорност
  - 7.3. Незгоди надвор од територијата на Република Македонија
  - 7.4. Незгоди на територија на Република Македонија
8. Осигурување на сопствениците на воздухоплови од одговорност за штети предизвикани на трети лица
  - 8.1. Договор за осигурување на сопствениците на воздухоплови од одговорност за штети предизвикани на трети лица
9. Осигурување на сопствениците на бродови, односно чамци на моторен погон од одговорност за штети предизвикани на трети лица
  - 9.1. Договор за осигурување на сопственик на брод, односно чамец на моторен погон од одговорност за штети причинети на трети лица
  - 9.2. Странски бродови, односно чамци на моторен погон
10. Осигурување од одговорност
  - 10.1. Одговорноста како поим во составот на осигурувањето
  - 10.2. Предмет на осигурување
  - 10.3. Осигурени опасности
  - 10.4. Сума на осигурување
11. Кредитно осигурување
  - 11.1. Поделба на кредитното осигурување
  - 11.2. Видови кредитни ризици
  - 11.3. Штети кај кредитно осигурување
  - 11.4. Политика и постапка за осигурување на извоз од комерцијални и некомерцијални ризици
  - 11.5. Постапка за исплата на штети
12. Осигурување на финансиски загуби (шомажно осигурување)
  - 12.1. Информации потребни за договарање на осигурувањето
  - 12.2. Бруто-добивка

- 12.3. Пресметување на трошоците за производство
- 12.4. Анализа на трошоците како предмет на осигурување
- 12.5. Залихи од претходниот пресметан период
- 12.6. Осигурување
- 12.7. Трошоци за одржување на објектот и опремата
- 12.8. Амортизација на објектите и опремата
- 12.9. Гориво и енергија
- 12.10. Плати на директорите
- 12.11. Придонеси за пензиско осигурување
- 12.12. Трошоци за транспорт и пакување
- 12.13. Плати, осигурување, издвојувања за пензиско осигурување
- 12.14. Телефон, поштенски трошоци, наем на канцелариска опрема
- 12.15. Трошоци за возила и патни трошоци

13. Осигурување на правна заштита

14. Осигурување на туристичка помош

15. Осигурување од последици на несреќен случај-незгода

VI.2 ФОНД НА НАСТАВНИ ЧАСОВИ ЗА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ: 3 наставни часа.

VI.3 ЛИТЕРАТУРА: Прирачник за подготвување стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

VII. МОДУЛ 7: ФИНАНСИСКИ АСПЕКТИ НА РАБОТЕЊЕТО

VII.1 СОДРЖИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ:

1. Финансиски пазари

- 1.1. Функции на финансиските пазари
- 1.2. Видови финансиски пазари
- 1.3. Инструменти на пазарот на пари
- 1.4. Пазар на обврзници
- 1.5. Пазар на акции

2. Управување со ризик

- 2.1. Капитал на друштвото за осигурување
- 2.2. Технички резерви и вложување на средствата од техничките резерви
- 2.3. Управување со ликвидност

VII.2 ФОНД НА НАСТАВНИ ЧАСОВИ ЗА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ: 3 наставни часа.

VII.3 ЛИТЕРАТУРА: Прирачник за подготвување стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

VIII. МОДУЛ 8: СНИМАЊЕ НА РИЗИК И ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ШТЕТИ

VIII.1 СОДРЖИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ:

1. Осигурување на имот

- 1.1. Класа на заштитни мерки
- 1.2. Градежна категорија
- 1.3. Предмет на осигурување
- 1.4. Премија за осигурување

2. Некои дефиниции за ризик

- 2.1. Научна дефиниција (концепт) на ризик
- 2.2. Оцена на ризик
- 2.3. Методи на процена на ризик
- 2.4. Единствен ризик кај осигурување од пожар
- 2.5. Одвоен ризик кај осигурување пожар
- 2.6. Последици од неточно утврдување на околностите на ризикот

3. Улогата на посредниците во осигурувањето и реосигурувањето – осигурителни брокери

- 3.1. Елементи за одредување на тотални и делумни штети

VIII.2 ФОНД НА НАСТАВНИ ЧАСОВИ ЗА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ: 3 наставни часа.

VIII.3 ЛИТЕРАТУРА: Прирачник за подготвување стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

IX. МОДУЛ 9: РЕОСИГУРУВАЊЕ

IX.1 СОДРЖИНА НА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ:

1. Поим за реосигурување

2. Карактерот на реосигурителните договори

3. Регулација на правата и обврските во договорот за реосигурување

4. Постигнување на просторна дисперзија на ризикот

5. Поделба на реосигурувањето

- 5.1 Активно реосигурување
- 5.2 Пасивно реосигурување

6. Организација на реосигурувањето

- 6.1. Механизми на реосигурувањето
- 6.2. Основна документација во реосигурувањето
- 6.3. Примена на клаузули во договорите за реосигурување

7. Договори за реосигурување

- 7.1. Типови договори за реосигурување
- 7.2. Квотно реосигурување
- 7.3. Начин на пресметка на премија за реосигурување
- 7.4. Експедиентно реосигурување
- 7.5. Лимит на експедиентниот договор за реосигурување
- 7.6. Недостатоци на експедиентниот договор за реосигурување
- 7.7. Поединечни (факултативни) договори
- 7.8. Рамковни (генерални) договори за реосигурување
- 7.9. Опциони договори за реосигурување

8. Непропорционални договори за реосигурување

- 8.1. Договор за реосигурување на вишок на штети
- 8.2. Договор за реосигурување врз основа на вишок на загуби („stop loss“)

9. Премија за реосигурување

- 9.1. Минимална и депозитна премија за реосигурување
- 9.2. Депозитна премија (ДП) за реосигурување
- 9.3. Фиксна премија
- 9.4. Табели за максимално покритие

IX.2 ФОНД НА НАСТАВНИ ЧАСОВИ ЗА ПРЕДМЕТНИОТ МОДУЛ: 3 наставни часа.

IX.3 ЛИТЕРАТУРА: Прирачник за подготвување стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

X. МЕТОДОЛОГИЈА НА ОБУКА

Обуката за подготовка за полагање на стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи се состои од предавања по одделни модули и презентација во power point, согласно Прирачникот за подготвување на стручен испит за вршење на осигурително брокерски работи (Издавач: Агенција за супервизија на осигурување, издание 2014 година).

XI. МЕТОДОЛОГИЈА НА ПОЛАГАЊЕ НА ИСПИТ

Стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи се состои од два дела:

- 1) Прв дел (теоретски дел) со кој се проведрува теоретското знаење на кандидатите
- 2) Втор дел (практичен пример) со кој се проверува способноста за примена на законите во практиката.

Првиот и вториот дел од стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи се полагаат по сите подрачја – модули утврдени во Наставната програма за полагање на стручен испит за вршење осигурително брокерски работи

Првиот (теоретски) дел од стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи се полага писмено по електронски пат со одговарање на определен број на прашања во вид на решавање на електронски тест на компјутер.

Првиот (теоретски) дел од стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи содржи вкупно 45 прашања, односно по 5 прашања за секој од предметите од кои се состои Првиот дел на стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи. Секое прашање се состои од 5 понудени опции за заокружување, од кои една опција е точна, две се слични и две не се точни. Секој точен одговор на прашање се бодува со 2 поена, сличните и неточните одговори не се бодуваат.

Кандидатот го положил првиот (теоретски) дел од стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи доколку постигнал најмалку 70% од вкупниот број поени, односно доколку постигнал најмалку 63 поени.

Вториот дел (практичен пример) од стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи се полага во рок од најмалку 15 дена по успешно полагање на првиот (теоретски) дел од стручниот испит.

Вториот дел од стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи се состои од:

- 1) Практичен пример
- 2) Прашања кои кандидатот треба да ги одговори врз основа на практичниот пример и/или
- 3) Задачи кои кандидатот треба да ги реши врз основа на практичниот пример.

Вториот дел (практичен пример) од стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи се полага писмено со проучување на 9 практични примери, по еден практичен пример од секој предмет. Секој практичен пример содржи 1 прашање со 5 понудени опции за заокружување, од кои една опција е точна, две се слични и две не се точни. Секој точен одговор на прашање се бодува со 10 поени, сличните и неточните одговори не се бодуваат.

Кандидатот го положил вториот дел (практичен пример) од стручниот испит за вршење осигурително брокерски работи доколку постигнал најмалку 70% од вкупниот број поени, односно доколку постигнал најмалку најмалку 63 поени.

**Претседател на Советот на експерти,
д-р Климе Попоски**